

لوړو زده کړو وزارت
لوگر د لوړو زده کړو مؤسسه
علمي او د محصلانو چارو معاونیت

کرنې پوهنځي د ۱۴۰۲ هـ ل کال کتلاک

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د لوړو زده کړو وزارت
لوگر د لوړو زده کړو موسسه
د کرنې پوهنځي

کتلاک

د چاپ کال: ۱۴۰۲ هـ ل

د پوهنځي آدرس: لوگر د لوړو زده کړو موسسه، د مامورينو کارته، پل علم ښار، لوگر ولايت

کرنې پوهنځي، د برېښنايي زده کړو او نشراتو د غونډو کتاب په (۸) گڼه پروتوکول او ۱۲ / ۷ / ۱۴۰۱
نېټه کې ثبت او تائيد دی.

د کرنې پوهنځي علمي شورا د غونډو په (۱۰) گڼه پروتوکول او ۲۷ / ۱۲ / ۱۴۰۱ نېټه کې ثبت او تائيد
دی.

لړلیک

- 1 ..... سرریزه
- 2 ..... د کرنې پوهنځي مخینه
- 2 ..... کرنې پوهنځی لړلید
- 2 ..... کرنې پوهنځی ماموریت
- 3 ..... د کرنې پوهنځی موخې:
- 3 ..... د کرنې پوهنځی ارزښتونه:
- 4 ..... پوهنځي تشکيلاتي چارې
- 5 ..... د کرنې پوهنځي کمپنې:
- 6 ..... ۱ جدول: د کرنې پوهنځی د علمي کادر غړو احصائیه
- 6 ..... ۲ جدول: د علمي رتبې پر بنسټ د کرنې پوهنځي د استادانو تعداد
- 6 ..... ۳ جدول: د تحصيلي درجې پر بنسټ د استادانو احصائیه

- 10 ..... د کرنيز اقتصاد او توسعې څانگې تشکيلاتي جوړښت
- 11 ..... د کرنيز اقتصاد او توسعې څانگې تحصيلي نصاب:

12.....	په پوهنځی کې موجوده امکانات.....
12.....	تدریسي او اداري خونې: .....
12.....	څیړنيز فارم: .....
12.....	لابراتوار: .....
13.....	لایحه سیستم کړیدت مؤسسات تحصیلات عالی برای دوره تحصیلی لیسانس .....
14.....	تعریفات .....
15.....	اساسات .....
16.....	شمولیت کورس ها و انتخاب مضامین.....
22.....	د نظم او ډسپلین طرز العمل .....

سريزه

د کرنې پوهنځي کتلاک هغه منظمه او جامع مسوده ده، چې د پوهنځي په اړه پکې منظم او جامع معلومات ذکر شوي دي. په دې کتلاک کې د پوهنځي د تشکیل، کادري او اداري چارو زیربنایي برخو او د څانگو د کریکولم په اړه جامع معلومات ځای په ځای شوي دي. لوستونکي کولای شي چې ددې کتلاک په لوستلو سره د کرنې پوهنځي په اړه پوره معلومات ترلاسه کړي.

په دې کتلاک کې د پوهنځي مخینه، تشکیلات، علمي کادر غړو احصاییه، د محصلانو احصاییه، د پوهنځي لړلید، ماموریت، ارزښتونو، موخې، ستراتیژیکې موخې، کمېټې، د هرې کمېټې تشکیلاتی چارټ د او د څانگو تحصیلي نصاب راورل شوی دی.

د کرنې پوهنځي مخينه

لوگر د لوړو زده کړو مؤسسه د لوړو زده کړو محترم وزارت د (۵۷۵) ۱۳۹۲/۱۲/۱۳ هـ ش گڼه پيشنهاده او د افغانستان اسلامي جمهوري دولت مقام د (۱۲۰۰) ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ گڼه حکم په اساس منظور او رامنځته شوه. د لوگر د لوړو زده کړو مؤسسې په وړاندیز او د لوړو زده کړو محترم وزارت د عالي شورا (۳) ۱۳۹۶/۱۲/۲۶ گڼه پریکړې په اساس د کرنې پوهنځی له دوه څانگو اګرانومی او کرنیز اقتصاد او توسعې سره منظور او په ۱۳۹۸ هـ ش کال کې د کانکور ازموینې له لارې محصلین د لوړو زده کړو ترلاسه کولو لپاره ورته معرفي شول. اوسمهال په اګرانومی او کرنیز اقتصاد او توسعې دو څانگو کې (۳۱۶) تنه ذکور محصلین او (۱۱) تنه اناث محصلینې لري چې د اته تنو رسمي استاذانو لخوا یې د تدریس چارې پرمخ وړل کېږي. د یادونې وړ ده چې د کرنې پوهنځی د تدریسي چارو پرمخ وړلو لپاره یو باب تعمیر او په کافي اندازه تدریسي او اداري خونې لري.

کرنی پوهنځی لړلید

د کرنې پوهنځی هوډ لری چې د یو علمي بنسټ په توګه د هیواد د پایداره پراختیا لپاره د کرنې په برخه کې نوښتګر، کادري، مسلکي، او د کاري مارکیټ د غوښتنو مطابق بشري ځواک په وړاندی کولو کې مخکښه پوهنځی واوسي.

Vision of faculty of agriculture

For the purpose of sustainable development of the country, faculty of agriculture aims to be a leading entity in providing creative, professional and market based human resources in the field of agriculture.

کرنی پوهنځی ماموریت

د کرنې پوهنځی د یو علمي بنسټ په توګه هڅه کوي چې د ټولني د اړتیاوو په نظر کې نیولو سره د تدریس، عملي زده کړو او علمي څیړنو په وسیله په اسلامي او ملي روحیه روزل شوي مسلکي بشري ځواک ټولني ته وړاندې کړي.

Mission of faculty of agriculture

Through applying teaching methods, practical learning, and researches, faculty of agriculture aims to provide society with market based professional human resources furnished with national and Islamic morals.

د کرنې پوهنځي موخې:

1. په مختلفو څانگو کې د ټولني او کاري مارکيت د تقاضا مطابق د مسلکي کادرونو وړاندې کول.
2. د کرنې سکتور د پياوړتيا لپاره د گټورو څيړنو ترسره کول.
3. د کرنيزو معلوماتو وړاندې کولو په برخه کې باوري سرچينه جوړيدل.
4. د علمي کادر غړو او اداري کارکوونکو د وړتيا لوړونه.
5. د لوړو زده کړو د نصاب مطابق د کاريکولم تطبيق کول.

د کرنې پوهنځي ارزښتونه:

1. اسلامي او ملي ارزښتونو ته درناوی.
2. په ټاکلي وخت کې د فعاليتونو ترسره کول.
3. په کړنو کې ريښتينيولي او ژمنتيا.
4. په ښوونيز او تحقيقي چوپړتياوو کې غوره کيفيت په نظر کې نيول.
5. حساب ورکونه.
6. نوبت او ابتکار.
7. روڼتيا، عدالت او برابری.
8. د هيواد د نافذه قوانينو مطابق کرنې ترسره کول.

پوهنځي تشکيلاتي چارټ

پوهنځي ريس

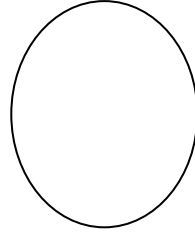
پوهنيار احمد نور ستانکزي

تدریسي مدير

لابرانت
کريم الله

خانگي

کرنيز اقتصاد او توسعه

خانگي سرپرست امر
نامزد پوهنيار صديق الله حماس

اگرانومي

خانگي امر
پوهنيار سيد حفيظ الله حيات

اجرائيه مدير

احمدي

دوست

رحماني

خالاند

تسل

ساپی

خدمتي کارکنان

د کرنې پوهنځي کمېټې:

تضمین کیفیت کمېټه

ستراتیژیک پلان کمېټه

بریننایي زده کړو او نشراتو کمېټه

څېړنو کمېټه

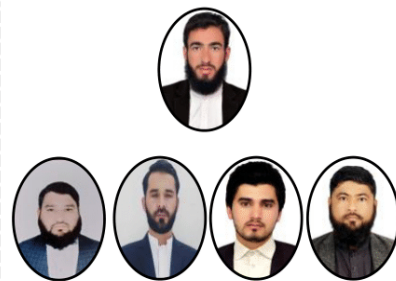
امتحاناتو کمېټه

فرهنگي کمېټه

درسي نصاب کمېټه

نظم دسپلین کمېټه

سرسبزی کمېټه

صحت او ورزش کمېټه

د کرنې پوهنځي تضمین کیفیت، ستراتیژیک پلان، بریننایي زده کړو، فرهنگي، امتحاناتو، نظم او دسپلین، صحت او ورزش، سرسبزی، څېړنو او درسي نصاب کمېټې د پوهنځي د استادانو شورا کې په ۱۴۰۰/۱۲/۱۶ نېټه او په (۱۵) نمبر پروتوکول غونډه کې ثبت او تایید دي.

د کرنې پوهنځي د استادانو، کارمندانو او خدماتي کارکوونکو احصائيه

۱ جدول: د کرنې پوهنځي د علمي کادر غړو احصائيه

نوم	تخلص	پلار نوم	علمي رتبه	تحصيل درجه	تحصيلي رشته	د تقرر نيټه	کتنې	نومبره
احمد نور	ستانکزی	محمد نور	پوهنيار	ماسټر	اگرو بزنس	۱۳۹۳/۱/۲۰	په ۱۴۰۰ کال کې له البيروني پوهنتون څخه تېدیل شوی.	۱
حفيظ الله	حيات	عبدالصمد	پوهنيار	ماسټر	اگرونومی	۱۳۹۹/۹/۱۶		۲
فضل حنان	ساپی	احمد گل	نامزد پوهنيار	لیسانس	اگرونومی	۱۳۹۹/۹/۱۶		۳
اسرارالله	تسل	اصحاب الدين	نامزد پوهنيار	لیسانس	اگرونومی	۱۳۹۹/۱۱/۲۸		۴
عبدالله	ځلاند	راز گل	نامزد پوهنيار	لیسانس	اگرونومی	۱۳۹۹/۱۲/۱۱		۵
صديق الله	حماس	غلام مصطفي	نامزد پوهنيار	لیسانس	کرنيز اقتصاد او توسعه	۱۳۹۹/۱۰/۲۲		۶
نعيم الله	رحماني	عبدالرحمن	نامزد پوهنيار	لیسانس	کرنيز اقتصاد او توسعه	۱۳۹۹/۱۱/۴		۷
احسان الله	دوست	دوست محمد	نامزد پوهنيار	لیسانس	کرنيز اقتصاد او توسعه	۱۳۹۹/۹/۱۵		۸
محمد سردار	احمدي	عبدالقادر	پوهنمل	ماسټر	مايکروبيالوژي	۱۳۸۶/۹/۸	په ۱۳۹۸ کال کې له پکتيا پوهنتون څخه تېدیلی.	۹

۲ جدول: د علمي رتبې پر بنسټ د کرنې پوهنځي د استادانو تعداد

پوهاند		پوهنوال		پوهندوی		پوهنمل		پوهنيار		نامزد پوهنيار	
ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۲	۰	۶	۰

۳ جدول: د تحصيلي درجې پر بنسټ د استادانو احصائيه

دکتور		د دوکتور ۱ دوره		ماسټر		ماسټری دوره		لیسانس		مجموعه	
ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

۰	۸	۰	۵	۰	۱	۰	۳	۰	۰	۰	۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

۴ جدول: د کارمندانو او خدماتی کارکونکو احصائیه

شمیره	د بست عنوان	بست	تعداد
۱	تدریسی عمومي مدیریت	۴	۱
۲	اجرائیه مدیریت	۵	۱
۳	لابرانت	۵	۱
۴	خدماتی کارکن	۸	۳

۵ جدول: د اول او دوهم ټولګي محصلینو تعداد، ۱۴۰۲ هـ ش کال

مجموعه		دوم ټولګی						اول ټولګی							
اقتصاد او توسعه		اګرانومي		اقتصاد او توسعه			اګرانومي			اقتصاد او توسعه			اګرانومي		
اناث	ذکور	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور
۴	۱۰۳	۰	۹۵	۲۷	۴	۲۳	۱۵	۰	۱۵	۸۰	۰	۸۰	۸۰	۰	۸۰

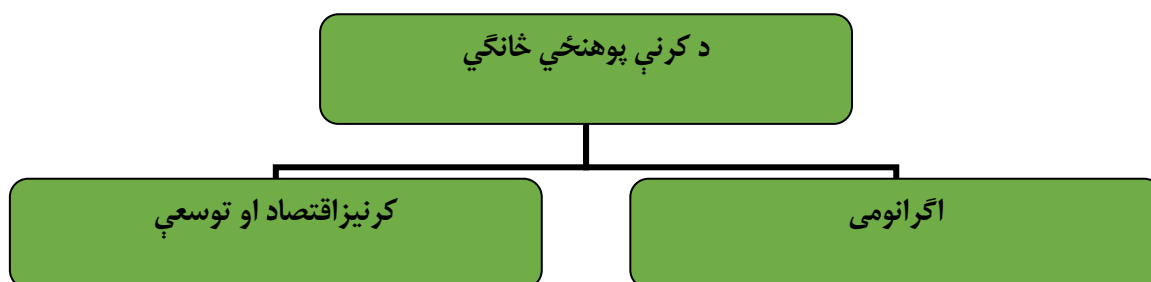
۶ جدول: د دریم او څلورم ټولګي محصلینو تعداد، ۱۴۰۲ هـ ش کال

مجموعه		څلورم ټولګی						دریم ټولګی							
اقتصاد او توسعه		اګرانومي		اقتصاد او توسعه			اګرانومي			اقتصاد او توسعه			اګرانومي		
اناث	ذکور	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور	مجموعه	اناث	ذکور
۴	۷۱	۳	۴۷	۴۶	۲	۴۴	۲۵	۰	۲۵	۲۹	۲	۲۷	۲۵	۳	۲۲

جدول ۷: د استاد او محصل نسبت، ۱۴۰۲ هـ ش کال

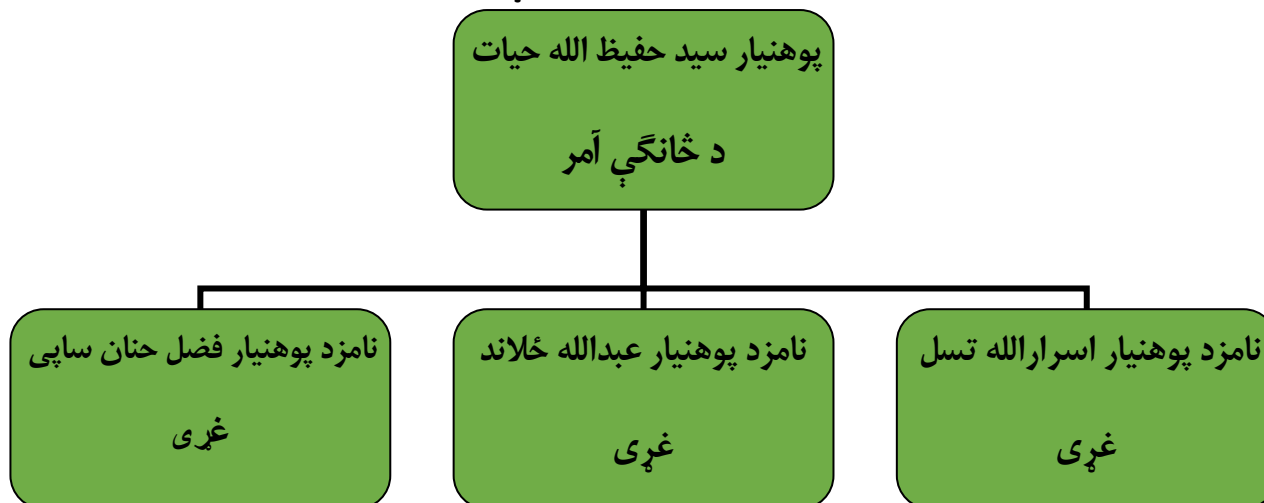
د استاد محصل نسبت	استادانو شمیر	د محصلینو شمیره	د پیاوړتیا تمنت
۱:۳۶,۲۵	۴	۱۴۵	اگرانومی
۱:۴۵,۵	۴	۱۸۲	اقتصاد او توسعه

د کرنې پوهنځي خانگي

شکل ۲: د کرنې پوهنځي خانگي

د اگرانومی خانگي تشکيلاتي جوړښت

شکل ۳: د اگرانومی خانگي تشکيلاتي چارټ

داگرانومی خانگي غړي:

۱. پوهنځي سید حفیظ الله حیات (ماستر)
۲. نامزد پوهنځي اسرارالله تسل (لیسانس)
۳. نامزد پوهنځي فضل حنان ساپی (لیسانس)
۴. نامزد پوهنځي عبدالله ځلاند (لیسانس)

اگرانومي خانگي تحصيلي نصاب:

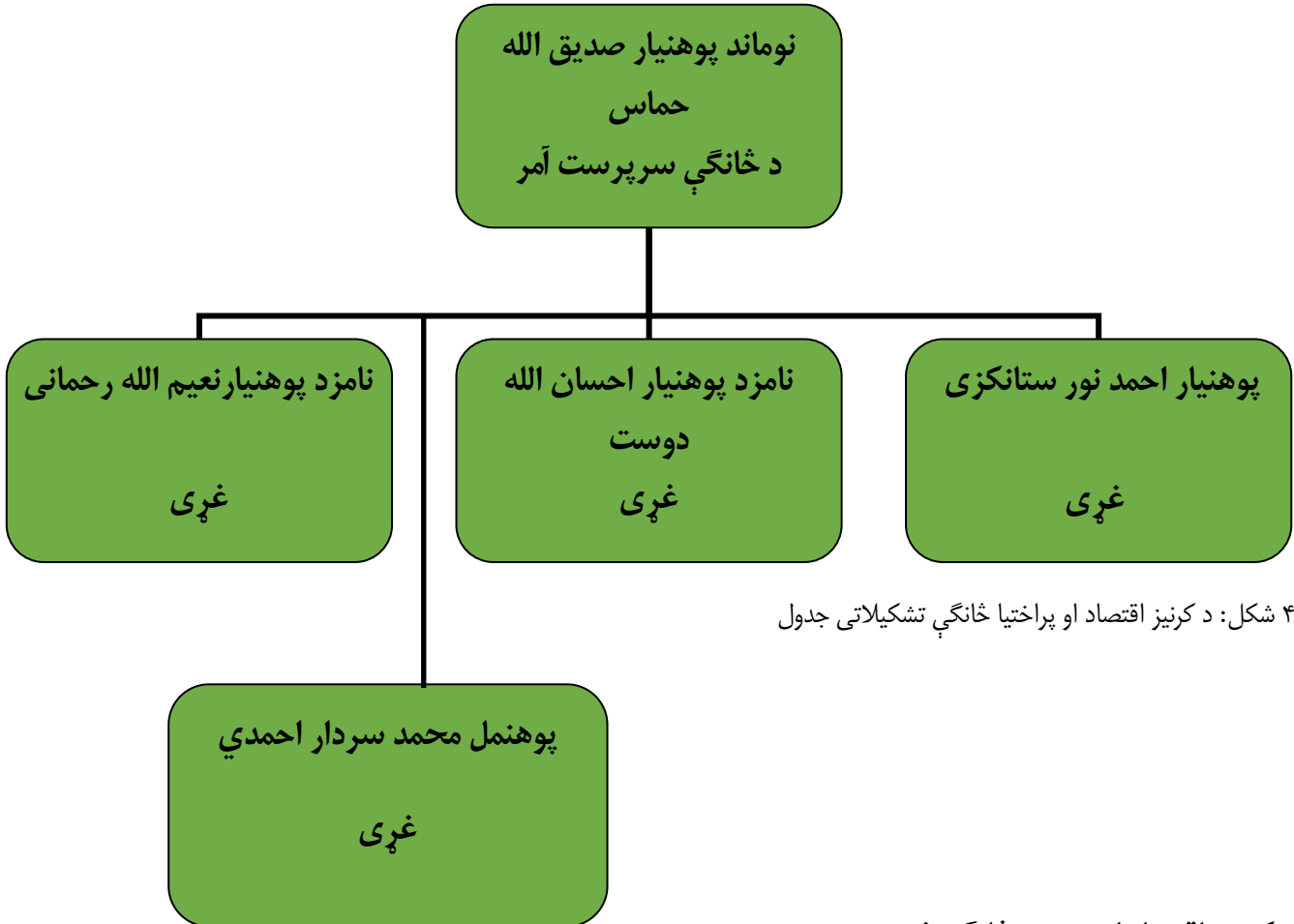
د اگرانومي خانگي د څلور کلني دورې نوي درسي نصاب :

دوهم ټولگي، دوهم سمستر			شماره	دوهم ټولگي، اول سمستر			شماره	اول ټولگي، دوهم سمستر			شماره	اول ټولگي، لومړی سمستر			شماره
کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون	
۲	SL.IC.0477	فکري پوهنه	۱	۲	SL.IC.0375	د اسلام اخلاقي نظام	۱	۲	SL.IC.0273	د اسلام عبادتي نظام	۱	۲	SL.IC.0171	د اسلام اعتقادي نظام	۱
۱	SL.IC.0478	اديان او مذاهب	۲	۲	SL.IC.0376	د اسلام ټولنيز نظام	۲	۲	SL.IC.0274	سيرت	۲	۱	SL.IC.0172	تجويد	۲
۲	Ag 404	انگليسي	۳	۲	Ag 304	انگليسي	۳	۲	Ag 204	انگليسي	۳	۲	Ag 104	انگليسي	۳
۲	AgPP 0425	حشره پوهنه	۴	۳	AgSS 0318	خاوري پوهنه	۴	۱	Ag 208	فزیک	۴	۱	Ag 103	معاصر تاريخ	۴
۳	AgAgron 0425	کرنيز ماشين الات	۵	۳	AgAgron 0319	کرنيز نباتات	۵	۳	Ag 206	عضوي کيميا	۵	۳	Ag 106	عمومي کيميا	۵
۳	AgHort 426	هارټيکلچر اساسات	۶	۳	AgAnSc 0320	مايکرو بيالوژي	۶	۳	AgFNR 0213	نباتي نکسانومي	۶	۳	AgAgron 0111	عمومي نباتات	۶
۳	AgEcEx 0418	کرنيز اقتصاد	۷	۳	AgPP 0321	ناروغيو بنسټونه	۷	۱	AgFNR 0214	محيط زيست	۷	۳	AgAnSc 0112	زولوژي	۷
۲	AgFNR 0429	خنګل پوهنه	۸	۳	AgAnSc 0322	حياتي کيميا	۸	۲	Ag 205	کمپيوټر	۸	۲	Ag 107	رياضي	۸
۳	AgAnSc 0430	مالداري اساسات	۹	۲۱	مجموعه		۲	AgAgron 0215	غذايي مصنويت	۹	۲	Ag 105	کمپيوټر	۹	
۲۱	مجموعه		۳				AgEcEx 0216	ترويچ	۱۰	۱۹	مجموعه				
			۲۱				مجموعه	۲۱	مجموعه						

څلورم ټولگي، دوهم سمستر			شماره	څلورم ټولگي، اول سمستر			شماره	درېم ټولگي، دوهم سمستر			شماره	درېم ټولگي، لومړی سمستر			شماره
کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون		کريډيټ	مضمون کود	مضمون	
۲	SL.IC.08833	اسلامي تمدن	۱	۲	SL.IC.0782	قران او معاصر علوم	۱	۲	SL.IC.0681	د اسلام اقتصادي نظام	۱	۲	SL.IC.0579	د اسلام سياسي نظام	۱
۳	AgPP 0851	کرنيزه نباتاتو ناروغی	۲	۳	AgSS 0740	ايبیاري	۲	۲	AgEcEx 0624	مارکيټينګ	۲	۲	SL.IC.0580	د اسلام اداري نظام	۲
۳	AgAgron 484	صنعتي نباتات	۳	۳	AgAgron 743	غله جات	۳	۳	AgAgron 638	طرحه او تجارب	۳	۲	AgFNR 0532	ايکالوژي	۳
۳	AgBT 0841	تخمونو توليد	۴	۳	AgBT 0736	نسلګيري	۴	۳	AgAgron 640	حبوبات	۴	۲	AgAgron 531	وچو ځمکو کرنه	۴
۳	AgSS 0847	خاوري او اوبو ساتنه	۵	۳	AgSS 0741	خاوري حاصلخيزی	۵	۳	AgBT 0632	وراثت علم	۵	۳	AgAgron 532	هرزه ګياه کنترول	۵
۳	AgAgron 849	روغني نباتات	۶	۲	AgAgron 746	سمینار	۶	۳	AgAgron 641	نباتي فزيالوژي	۶	۲	AgAgron 533	علوفه جات	۶
۲	AgFNR 0860	طبي نباتات	۷	۳	AgBT 0737	نباتاتو دڅيره او پروسس	۷	۳	AgPP 0642	حشرات او مضره کني	۷	۳	AgEcEx 521	احصانیه	۷
۲	AgAgron 850	سمینار	۸	۲	AgBM531	کرنيز تجارت	۸	۲	AgA774	ز عفراڼو توليد	۸	۲	AgAgron 535	عضوي کرنه	۸
۲۱	مجموعه		۲۱	مجموعه			۲۱	مجموعه		۲	AgAgron 536	پايداره کرنه	۹		
										۲۰	مجموعه	۲۰	مجموعه		

د اگرانومي خانگي ټول مضامين چي (۱۶۲) کريډيټه کېږي، د اگرانومي خانگي په شورا کي په (۸) پروټوکول او ۱۰/۷/۱۴۰۱ نېټه ثبت دي.

د کرنیز اقتصاد او توسعې خانگې تشکیلاتی جوړښت

۴ شکل: د کرنیز اقتصاد او پراختیا خانگې تشکیلاتی جدول

د کرنیز اقتصاد او توسعه خانگې غړي:

1. پوهنیار احمد نور ستانکزی (ماستر)
2. پوهنمل محمد سردار احمدي (ماستر)
3. نامزد پوهنیار صدیق الله حماس (لیسانس)
4. نامزد پوهنیار احسان الله دوست (لیسانس)
5. نامزد پوهنیار نعیم الله رحمانی (لیسانس)

کرنیز اقتصاد او توسعی خانگی تحصیلی نصاب:

نصاب تحصیلی هشت سمستر دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی

شماره	صنف اول، سمستر اول			شماره	صنف دوم، سمستر اول			شماره	صنف اول، سمستر دوم			شماره	صنف دوم، سمستر دوم				
	مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		
1	نظام اعتقادی اسلام	SL.IC.0171	2	1	نظام عبادتی اسلام	SL.IC.0272	2	2	2	2	نظام اخلاقی اسلام	SL.IC.0375	2	1	تربیه فکری	SL.IC.0477	2
2	انگلیسی		2	2	انگلیسی		2	2	2	2	انگلیسی		2	2	انگلیسی		2
3	تاریخ معاصر		1	3	فزیک		1	3	3	1	مبادی خاکشناسی	AgSS 0318	3	3	مبادی علم حشرات	AgPP 0425	2
4	کیمیای عمومی		3	4	کیمیای عضوی		3	4	3	4	نباتات مزروعی	AgAgron 426	3	3	مبادی ماشین‌آلات زراعتی	AgAgron 319	3
5	نباتات عمومی	AgAgron 0111	3	5	سیستماتیک نباتی	AgFNR 0213	3	5	3	3	مایکرو بیالوژی	AgAnSc 0320	3	3	مبادی هار تیکلچر	AgHort 427	3
6	زولوژی عمومی	AgAnSc 0112	3	6	حفاظت محیط زیست	AgFNR 0214	1	6	1	6	امراض نباتی	AgPP 430	3	3	مبادی اقتصاد زراعتی	AgEcEx 0418	3
7	ریاضی عمومی		2	7	کمپیوٹر		2	7	2	7	حسابداری زراعتی	AgEcEx 317	2	2	اساسات جنگلداری	AgFNR 0429	2
8	کمپیوٹر		2	8	مصنویت غذایی	AgAgron 0215	2	8	2	8	نظام اجتماعی اسلام	SL.IC.0376	2	2	مبادی مالداری	AgAnSc 321	3
9	تلاوت و تجوید	SL.IC.0172	1	9	مبادی ترویج زراعتی	AgEcEx 0216	3	9	1	3			2	2	ادیان و مذاهب	SL.IC.0478	1
21	مجموعه کریڈیت			19	مجموعه کریڈیت			21	مجموعه کریڈیت			20	مجموعه کریڈیت				

شماره	صنف سوم، سمستر اول			شماره	صنف چهارم، سمستر اول			شماره	صنف سوم، سمستر دوم			شماره	صنف چهارم، سمستر دوم				
	مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		مضمون	مضمون کود	کریڈیت		
1	نظام سیاسی اسلام	SL.IC.0579	2	1	نظام اقتصادی اسلام	SL.IC.0681	2	1	2	2	قرآن و علوم معاصر	SL.IC.0782	2	1	تمدن اسلام	SL.IC.0883	2
2	نظام اداری اسلام	SL.IC.0580	2	2	بازاریابی محصولات زراعتی	AgEcEx 624	2	2	2	2	اساسات آبیاری	AgSS 0741	3	2	ذخیره و پروسس محصولات هار تیکلچری	AgHort 844	3
3	مدیریت فارم	AgEcEx 519	2	3	سازمانهای دهقانی	AgEcEx 625	2	3	2	3	غله جات	AgAgron 743	3	3	نباتات صنعتی	AgAgron 846	3
4	اقتصاد انکشاف زراعتی	AgEcEx 520	2	4	روش تحقیق	AgEcEx 626	2	4	2	4	اقتصاد تولید زراعتی	AgEcEx 731	2	2	مدیریت تمویل زراعتی	AgEcEx 836	2
5	غذا و تغذیه	AgAnSc 544	3	5	پلاننگاری پروگرامهای زراعتی	AgEcEx 627	2	5	2	5	تجارت بین المللی محصولات زراعتی	AgEcEx 732	2	2	حفاظت خاک و آب	AgSS 0848	3
6	مبادی احصائیه زراعتی	AgEcEx 521	3	6	جامعه شناسی روستایی	AgEcEx 628	2	6	2	6	مونوگراف	AgEcEx 735	2	2	پالیسیهای زراعتی	AgEcEx 837	2
7	اقتصاد کلان	AgEcEx 522	2	7	مدیریت معاملات زراعتی	AgEcEx 629	3	7	3	7	انکشاف دهات	AgEcEx 734	2	2	اقتصاد منابع طبیعی	AgEcEx 838	2
8	زراعت پایدار	AgAgron 536	2	8	روشهای احصائیه	AgEcEx 630	3	8	3	8	انتشار و قبول نوآوری ها	AgEcEx 733	2	2	مونوگراف	AgEcEx 735	2
9	مدیریت پروژه	AgEcEx 523	2	2	مجموعه کریڈیت			18	مجموعه کریڈیت			18	مجموعه کریڈیت				
	مجموعه کریڈیت			20	مجموعه کریڈیت				مجموعه کریڈیت				مجموعه کریڈیت				

نصاب تحصیلی دیپارتمنت اقتصاد و توسعه زراعتی که مجموعاً (156) کریڈیت میباشد صحت است.

په پوهنځی کې موجوده امکانات

تدریسي او اداري خونې:

د کرنې پوهنځی یو تعمیر لري چې له دغه جملي څخه (۸) تدریسي او (۵) اداري خونې لري، چې په مجهزو تدریسي وسایلو لکه سکرین، چوکۍ، د بریننا او انترنت سهولتونو سمبالې دي.

څیړنيز فارم:

د کرنې پوهنځی د علمي څیړنو او عملي کړنو لپاره په دوه جریبه ځمکه کې تحقیقاتي فارم لري، چې د پایتخت زون لخوا په ۱۴۰۰ هـ ش کال کې جوړ او گټه اخیستنې ته سپارل شوی.

۵ شکل: د کرنې پوهنځي تحقیقاتی فارم.

لابراتوار:

د کرنې پوهنځی یو باب لابراتوار لري، چې وسایل د خریداري په حال کې دی. نوموړی لابراتوار څخه به استادان او محصلین د علمي تجربو او تدریس په برخه کې کار اخلي.

انترنت:

پوهنځی د ورځنیو اداري کړنو او همدارنگه د نویو معلوماتو د ترلاسه کول لپاره د انترنت سهولت لري چې د وای فای له لارې ټول پوهنځي کې خپور شوی او استادان، اداري کارمندان او محصلین ورڅخه استفاده کوي.

کتابخانه:

د کرنې پوهنځی یو باب کتابخانه لري، چې په روان کال کې به نور هم مجهزه شي.

لایحه سیستم کریدت مؤسسات تحصیلات عالی برای دوره تحصیلی لیسانس

سیستم کریدت امروز به حیث یک سیستم موثر و پیشرفته ی تحصیلی در اکثر کشور های جهان مورد پذیرش و تطبیق می باشد.

در جریان بازسازی سیستم تحصیلات عالی در کشور و گسترده گی روز افزون ارتباطات اکادمیک پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی کشور های مختلف، نیاز مبرم دیده میشود تا این سیستم به صورت موفقانه تطبیق و چالش های عمده در فراراه آن مرفوع گردد.

هدف اساسی تطبیق و کاربرد این سیستم آن است تا فعالیت و سهم گیری محصل در جریان عملیه ی آموزش بیشتر انکشاف و تقویت گردد و سیستم تحصیلات عالی در کشور با معیار های جهانی همخوانی کسب کند، زیرا این سیستم انعطاف پذیر است و فرصت های بیشتر و بهتری را برای محصل فراهم می کند.

در این سیستم فرصت های واقعی در جهت صرفه جویی وقت و پیشرفت سریع برای محصلان کوشا فراهم می گردد و معیار های دقیق فعالیت و مساعی محصلان بکارگرفته می شود. در این سیستم مسئولیت ها و فعالیت های استادان نیز بیشتر هدفمند گردیده و به رشد توانایی های علمی و عملی شاگردان معطوف میگردد.

در سیستم کریدت تسهیلات و امکانات در فراگیری دانش به گونه ای فراهم می شود که هم از لحاظ وقت، هم از نظر شیوه و هم از نظر نرخ اقتصادی توانایی های محصل در نظر گرفته میشود، چنانچه، یک محصل می تواند به اندازه یی که توان فکری، مالی و یا زمانی دارد درس هایش را عیار سازد. محصل می تواند مقدار کریدت هایش را به مؤسسه ی دیگر آموزشی انتقال و بالاخره در صورت ناکامی تنها درسهای را دوباره بگیرد که در آن ناکام مانده است، نه تمام سمستر و سال آموزشی را و آن هم با هماهنگی دوطرفه با مؤسسه ی مربوطه.

لازم است شیوه های کهنه و کلیشه ای پیشبرد در سها مورد بازنگری قرار گیرد و از اتکای محض بالای یک کتاب درسی انصراف به عمل آید و محصلان به مطالعات اضافی تشویق گردند. (ضمیمه شماره 2) باید وظیفه ی استادی به و وظیفه ی تمام وقت هر عضو کادر علمی پوهنتون مبدل گردد. باید در تمام دیپارتمنت ها سیستم منظم ارزیابی و بازنگری مواد درسی و روش اتخاذ تدابیر اضافی جهت ارتقای سطح فعالیت های علمی آنها معمول گردد. شیوه های موثر برقراری و تحکیم روابط اکادمیک و همکاری علمی میان دیپارتمنت های مختلف پوهنخی ها به وجود آید تا محصلان برای تکمیل نصاب برنامه ی درسی خویش بتوانند از تنوع انتخاب مستفید شوند. بدون تردید، لایحه ی جدید مکلفیت اکادمیک اعضای کادر علمی مؤسسات تحصیلات عالی، گام مؤثر دیگری در این راستا تلقی می گردد.

تعريفات

الف- کريدت (امتياز / اعتبار: credit)

کريدت يک واحد درسی است که بر اساس آن نصاب دوره ی تحصیلی با تفکیک سمستر ها و همچنان سهم هر مضمون در نصاب مذکور تعیین می شود. یک کريدت (16) ساعت درسی و یا معادل آن در یک سمستر میباشد.

ب- مضامين اساسی: Subjects Basic

ب- مضامينی گفته می شود که آموزش آنها برای ورود به اصل رشته لازمی میباشد و تهاب معلومات اختصاصی را تشکیل میدهد.

ج- مضامين حتمی تخصصی Professional Compulsory Subjects

به مضامين رشته ای گفته می شود که ضرورت حتمی و غير قابل تعویض رشته ی تخصصی را میسازد. در بعضی پوهنتون ها این مضامين، رشته ی اصلی را تشکیل میدهد.

د- مضامين اختیاری Optional Subjects

به مضامينی گفته میشود که محصل از میان چند انتخاب یا بدیل که به نحوی از آنها به رشته تحصیلی شان ارتباط داشته و توسط پوهنخی در برنامه تحصیلی گنجانیده شده باشد، یک یا چند مضمون آنها انتخاب مینماید. تعیین مضامين اختیاری مربوط به دیپارتمنت بوده که بعد از تأیید شورای علمی پوهنخی انتخاب می گردد.

ه- مضامين پوهنتون شمول:

عبارت از مضامينی است که در تمام پوهنخی های مؤسسات تحصیالات عالی تدریس میگردد (ثقافت اسلامی، تاریخ معاصر، لسان خارجی، حفاظت محیط زیست، کمپیوتر) و تدریس مضمون تربیت بدنی در پوهنخی های غیر مسلکی اختیاری می باشد.

و- مضامين پیش شرط یا Pre requisite subjects :

مضامينی است که تعقیب آن قبل از ورود به مضامين ارتباطی بعدی ضروری میباشد. مثلاً تعقیب مضامين کیمیا و بیولوژی برای مضمون بیوشیمی پیش شرط است.

ی- شماره یا رمز (کود نمبر: No code):

نشانه ای متشکل از اعداد و حروف است که برای شناسایی هر مضمون و ارتباط آن با دیپارتمنت، پوهنخی و مضمون معین بکار میرود.

ز- هر سال تحصیلی شامل دو سمستر میباشد و هر سمستر بدون امتحانات (16) ساعت درسی 50 دقیقه ای در یک سمستر و یا یک ساعت 50 دقیقه ای در هفته میباشد. دو ساعت تطبیقات و یا لابراتوار و یا سه ساعت ستاژ یعنی کار ساحوی معادل یک ساعت درسی محاسبه میشود.

مضامین اساسی، تخصصی، اختیاری و پوهنتون شمول، تعداد کریدت و کود نمبر نوعیت پایان نامه مانند مونوگراف، دیپلوم و سیمینار در پلان تعلیمی گنجانیده می شود.

اساسات

ماده ی اول:

1. دوره لیسانس در مؤسسات تحصیلات عالی افغانستان حد اوسط چهار سال و دوره ی ماستری یک و نیم الی دو سال میباشد اما یک محصل میتواند زودتر و یا دیرتر آن را تکمیل نماید.
2. سال های تحصیلی برای پوهنخی های علوم طبی و تخنیکی بعد از تکمیل نصاب درسی آنها تعیین می گردد.

ماده ی دوم:

حد اقل کریدت ها در دوره ی لیسانس ۱۳۶ کریدت و حد اکثر آن مربوط به طول دوره تحصیلی رشته مربوطه بوده و از 21 کریدت در یک سمستر تجاوز نمی نماید.

ماده ی سوم:

مضامین دوره لیسانس به مضامین اساسی، مضامین تخصصی، مضامین اختیاری و مضامین پوهنتون شمول تقسیم میشوند. مضامین اساسی باید حداکثر ۳۰ فیصد، مضامین تخصصی حد اقل ۵۰ فیصد و مضامین اختیاری به شمول مضامین پوهنتون شمول ۱۲ فیصد، مونوگراف، سیمینار، ستاژ، امتحان دولتی و تکمیل پروژه ی دیپلوم ۸ فیصد مضامین دوره لیسانس را احتوا می نمایند و نمرات آن از 100 نمره محاسبه می شود. فیصدی مضامین مذکور در پلان تعلیمی (ضمیمه ی شماره 10) گنجانیده شده است.

ماده ی چهارم:

تعیین فهرست هر یک از کتگوری های مضامین اساسی، مضامین اختصاصی، مضامین اختیاری، مضامین پوهنتون شمول و تدوین نصاب تحصیلی از صلاحیت دیپارتمنت ها بوده و بعد از طی مراحل اکادمیک مرعی الاجراء میباشد.

ماده ی پنجم:

یک مضمون در عین روز بیشتر از دو ساعت تدریس نمیگردد. کارهای تطبیقات استثناء در یک روز تا چهار ساعت و کارهای ساحوی میتواند روز تمام باشد.

ماده ی ششم:

یک مضمون یا کورس در یک هفته حد اکثر دارای پنج کریدت میباشد. تعداد کریدت ها در پلان تعلیمی مشخص می گردد (ضمیمه ی شماره 10)

شمولیت کورس ها و انتخاب مضامین

ماده ی هفتم:

1. مکلفیت درسی محصل در یک سمستر (۱۷-۲۱) کریدت میباشد (به استثنای محصلانی که قرضدار سمستر قبلی اند). (مطابق ضمیمه ی شماره 10)
2. محصل تا دو هفته پس از ثبت کریدت ها در دیپارتمنت مربوط میتواند از تعقیب یک یا دو مضمون صرف نظر نماید، به شرط آنکه تعداد کریدت ها از حد اقل (۱۷ کریدت) پایین تر نیاید. (ثبت مضامین و کریدت در ضمیمه ی شماره 2 درج است)

ماده ی هشتم:

استادان و دیپارتمنت های مربوط مکلف به ترتیب و اعلام کورس های قابل ارایه با پالیسی کورس برای هر مضمون قبل از شروع سمستر میباشد. در پالیسی کورس باید استادان مربوطه، عناوین و مفردات برنامه ی درسی، روش پیشبرد درس، روش ارزیابی و دیگر معلومات ضروری را ارائه نمایند. (ضمیمه ی شماره ۳).

ماده ی نهم:

در پیشبرد کورس حد اکثر کوشش بعمل آید تا سهم گیری و فعالیت محصل انکشاف داده شود(شاگرد محوری). به این منظور به عوض دیکته از ارائه لکچر، تدویر مناقشات، ارائه ی سیمینارها، کارهای عملی، لابراتواری و کارهای خانگی استفاده بعمل می آید. (ضمیمه ی شماره ی ۳).

ماده ی دهم:

محصل باید حد اکثر تا ختم هفته ی اول بعد از شروع سمستر، برای کورس های نصاب کریدت ثبت نام نماید. کورس هایکه یک محصل در هر سمستر باید در آن ثبت نام نماید در مشوره با استاد رهنما و یا رئیس پوهنخئی طبق نورم های مندرج

در این لایحه و دیگر اسناد رهنمودی پوهنځی مربوط تعیین میشود. تعیین یک استاد رهنما برای حد اقل بیست محصل از طرف شورای علمی پوهنځی مربوطه صورت میگیرد که مسئول حل مشکلات محصلین در رابطه به سیستم کزیدت میباشد. و این کار در فعالیت های اکادمیک استاد محاسبه میگردد. (ضمیمه ی شماره ی 2).

ماده ی یازدهم:

دیپارتمنت ها مؤظف اند جهت فراهم آوری زمینه انتخاب برای مضامین اختیاری شامل نصاب، لست مضامین مربوطه را تهیه و در اختیار محصل قرار بدهند (ضمیمه ی شماره 10).

ماده ی دوازدهم:

1. محصل میتواند در طول دوره ی تحصیلی برای یک سال و صرف یکبار به دلایل معقول تأجیل اخذ نماید. در این صورت باید در خواست تحریری خود را در یکماه اول شروع سمستر طی مراحل نماید. تقاضای مذکور در صورت موافقه ی پوهنځی مربوطه و منظوری ریاست پوهنتون پذیرفته میشود.
2. هرگاه محصل در اثر وقوع کدام حادثه ی ناگوار یا غیرمترقبه متحمل آسیب های شدید جسمی و روانی گردد که باعث غیابت مسلسل شده و نتواند نصاب حاضری را تکمیل کند و این حالت برای پوهنځی به اساس شواهد عینی معلوم باشد و مورد تأیید آن قرار گیرد، در این صورت مدت چنین غیابت به اساس تصویب شورای علمی پوهنځی به تأجیل یک ساله ی محصل محاسبه میگردد.
3. برای محصلان اناث متاهل که بنا بر وضع حمل نتوانند نصاب حاضری را تکمیل نمایند و این حالت برای پوهنځی به اساس شواهد عینی معلوم باشد و مورد تأیید آن قرار گیرد. در این صورت مدت چنین غیابت به اساس تصویب شورای علمی پوهنځی به تأجیل یکساله ی محصل محاسبه می شود.
4. در صورت تقاضای تأجیل برای بار دوم در اثر حوادث غیر مترقبه (در صورتیکه دوام تحصیل بیشتر ار معیاد معین شده در لایحه نگردد)، در مورد شورای علمی پوهنتون تصمیم میگیرد.

ماده سیزدهم:

تعیین و تشخیص مضامین اساسی در هر رشته از صلاحیت دیپارتمنت ها بوده که بعد از تأیید شورای علمی پوهنځی قابل تطبیق میباشد.

ماده چهاردهم:

1. هر مضمون دارای یک کد نمبر است که در آن دو حرف اول انگلیسی برای پوهنځی و سه عدد آخر کد، مضمون و سمستر مربوطه می باشد (ضمیمه ی شماره 10).

2. دو حرف اول برای مشخص نمودن پوهنځی های مختلف می باشد که معمولاً از دو حرف اول نام انگلیسی پوهنځی تشکیل گردیده است. بطور مثال: برای پوهنځی زراعت Ag ، ساینس Sc ، ادبیات Li ، ستوماتولوژی St و غیره انتخاب میگردد.

3. عدد اول بیانگر سمسטר تحصیلی و دو عدد بعدی، کد مخصوص هر مضمون را افاده میکند. بطور مثال: عدد (۲۱۱) چنین مفهوم دارد. عدد اول (۲) سمسטר دوم تحصیلی و دو عدد آخر (11) کد مضمون مورد نظر میباشد. این دو عدد آخر در عین پوهنځی قابل تکرار نیست (ضمیمه شماره ی 10).

ماده ی پانزدهم:

1. هر دیپارتمنت نظر به امکانات دست داشته ی خویش برای هر 20 محصل در هر سال یک استاد رهنما تعیین میکند.

2. استاد رهنما مطابق رشته ی تحصیلی شاگردان تعیین گردیده و مسئول تمام امور اکادمیک شاگردان خویش می باشد. (به لایحه ی مکلفیت اکادمیک استادان مراجعه شود).

ارزیابی و امتحان

ماده ی شانزدهم:

تکمیل نصاب حاضری در مضمون و یا کورس حتمی میباشد. هفتاد و پنج فیصد حاضری در ساعات درسی لکچر شرط شمول در امتحان نهایی دانسته می شود (ضمیمه ی شماره 4).

ماده ی هفدهم:

بیشتر از ۲۵ فیصد غیر حاضری در ساعات تطبیقات همان مضمون موجب محرومیت از نمره ی تطبیقات می شود.

ماده ی هژدهم

1. نمره معیاری کامیابی برای هر مضمون ۵۵ فیصد میباشد، علاوه بر آن تکمیل ۶۰ فیصد اوسط عمومی در هر سمستر لازمی دانسته می شود (ضمیمه ی شماره 6).

2. اوسط نمرات چنین محاسبه می شود: تعداد کزیدت هر مضمون ضرب در نمره ی نهایی مضمون مذکور گردیده و مجموع نمرات مضامین امتحان داده شده تقسیم مجموع تعداد کزیدت های همان مضامین می شود. (ضمیمه شماره ۷).

ماده ی نهم:

الف: امتحان نهایی 60 فیصد. (ضمیمه ی شماره 6).

ب: امتحان صنفی، کارخانگی و فعالیت های داخل صنف 20% (ضمیمه شماره 6).

ج: تطبیقات 20% (ضمیمه شماره 6).

د: در مضامین و کورس هاییکه ضرورت به کار عملی یا تطبیقات ندارد، ارزیابی نمرات حد اکثر از 80% محاسبه میگردد.

ماده ی بیستم:

هرگاه محصل در یک و یا چند مضمون که کمتر از نصف کزیدت های همان سمستر باشد. قادر به اخذ نمره کامیابی نگردد در همان مضمون یا مضامین ناکام محسوب گردیده و برای تکمیل مضامین ناکام در رخصتی های بین دو سمستر و یا در سمستر های بعدی با رعایت تسلسل از امکانات ذیل استفاده گردد:

الف: تعقیب کورس چهار الی هشت هفته ای (نظر به تعداد مضامین که در آن نمره کامیابی اخذ نه نموده است) و در ختم کورس سپری نمودن امتحان.

ب: انجام وظیفه سپرده شده از طرف دیپارتمنت برای چهار الی هشت هفته که معادل محتوای کورس باشد و در ختم آماده گی سپری نمودن امتحان.

ج: در صورت که تعداد محصلین کمتر از پنج نفر باشند سپردن کار انفرادی به محصل از طرف دیپارتمنت مربوطه و اخذ امتحان در وقت معین آن

د: تعقیب کورس و یا کار انفرادی و اخذ امتحان باید قبل از شروع امتحانات سمسترکه محصل در آن قرار دارد صورت گیرد.

پوهنخی با مشوره به دیپارتمنت مربوطه تقسیم اوقات اخذ امتحان محصلین ناکام را ترتیب و بعد از ختم امتحان دیپارتمنت مربوطه نتایج امتحان را در ظرف یک هفته بصورت رسمی به پوهنخی ارسال مینماید.

1. هرگاه محصل نصف کزیدت های یک سمستر را تکمیل نموده باشد، اوسط نمرات امتحان آن بعد از تکمیل کزیدت های باقی مانده محاسبه میگردد.

2. هرگاه محصل در تمام مضامین امتحان داده شده نمره ی کامیابی گرفته، اما اوسط معینه را پوره نکرده باشد، به سمستر بعدی ارتقا نموده و برایش اخطار داده میشود.

3. هرگاه محصل ناکام یک و یا چند مضمون در صورت که پنجاه فیصد کزیدت ها را تکمیل نموده باشد، برای بار دوم بعد از تکمیل کورس و یا کار انفرادی در یک و یا دو مضمون نمره ناکامی اخذ نماید، مضامین ناکام شده را

در جریان دو هفته برای بار سوم امتحان داده و در صورت ناکامی بار سوم در یک و یا دو مضمون، سمستر مربوطه را تعقیب و شامل امتحانات نهایی سمستر می شود و یک یا دو مضمون ناکام شده را در سال بعدی در عین سمستر یا با سایر محصلان یکجا تعقیب و یا در صورت عدم امکان ادامه درس در صنف یکجا با سایر محصلین، در تفاهم با دیپارتمنت مربوطه زمان مشخص برای تعقیب پروگرام یک سمستر مضمون و یا مضامین مربوطه تعیین و یا کار انفرادی از طرف دیپارتمنت در جریان سمستر برای شان سپرده شده و در ختم سمستر طبق تقسیم اوقات مرتبه سمستر، امتحان یک و یا دو مضمون را که در آن در بار سوم ناکام مانده اند یکجا با سایر محصلان سپری نموده و در صورت ناکامی بصورت دائمی از پوهنچی مربوطه اخراج میگردد.

ناکام زیادتر از دو مضمون در چانس دوم بعد از دایر شدن کورس یا کار انفرادی ناکام همان سمستر تلقی گردیده و مضامین ناکام شده را در سمستر سال بعدی تکرار مینمایند.

1. هرگاه نتیجه ی امتحان نهایی مضمون از جانب استاد نا تکمیل (incomplete) را پور داده شده باشد اوسط مجموعی همان سمستر این محصل تا تکمیل نتیجه ی همان مضمون محاسبه نمی گردد.

ماده بی بیست و یکم:

1. محصل زمانی به سمستر بالا ارتقا مینماید که نصف کردیت های ثبت شده در آن سمستر را تکمیل نماید.
2. ناکام، محروم و غایب امتحان در بیشتر از نصف کردیت های یک سمستر که محصل در آن ثبت نام کرده، ناکام همان سمستر محسوب میگردد. و تنها مضامین که در آن ناکام مانده است در سال بعدی در عین سمستر تعقیب و اوسط کردیت های آن از سر جمع مضامین سمستر محاسبه میگردد.

ماده بیست و دوم:

دو مرتبه ناکامی در بیشتر از نصف کردیت ها در عین سمستر سبب اخراج دائمی محصل می شود. (ضمیمه ی شماره ۷).

ماده ی بیست و سوم:

عدم تکمیل اوسط عمومی سمستر در نوبت اول سبب اخطار شفاهی با درج در جدول نتایج و عدم تکمیل اوسط در نوبت دوم در صورتیکه در دو سمستر پیهم باشد سبب اخطار کتبی با درج در جدول نتایج از طرف مدیریت تدریسی و اخذ تعهد کتبی از محصل گردیده و عدم تکمیل اوسط در نوبت سوم به شرط که سه سمستر پیهم باشد سبب اخراج دائمی محصل میگردد.

ماده بیست و چهارم:

حد اکثر دوره ی تحصیل در پوهنځی های چهارساله زیادتز از دو سال و در پوهنځی های اضافه تر از چهار سال زیادتز از سه سال از دوره ی معینه شده نمیتواند. محصلانی که پوهنځی مربوطه را در مدت پیش بینی شده در لایحه ختم نکنند، به طور دایمی از پوهنځی مربوطه منفک میگردند.

ماده ی بیست و پنجم:

تشریح نمرات کامیابی از A الی B قرار ذیل می باشد

A (100-90)

B (89-80)

C (79-70)

D (69-55)

نمرات کمتر از ۵۵ ناکام محسوب گردیده و به حرف F نشان داده می شود (ضمیمه شماره ۹).

ماده ی بیست و ششم:

محصلان پر تلاش و لایق در صورت پوره نمودن کزیدت های معینه یک دوره ی تحصیلی میتوانند قبل از دوره ی معینه فارغ گردند.

ماده ی بیست و هفتم:

در مورد موضوعاتیکه در این لایحه پیش بینی نشده باشد، تصمیم شورای علمی پوهنتون مربوطه بعد از تایید مقام وزارت تحصیلات عالی اجراء شده میتواند.

ماده ی بیست و هشتم:

برای ثبت موارد معین، سند گذاری معقول، فورم های ذیل ضمیمه ی این لایحه بوده و مدیریت های تدریسی و محصلان در اجراءات خویش از آن استفاده می نمایند:

- ضمیمه ی (1) : تعهد نامه ی محصل و فورم جدید الشمولان.

- ضمیمه ی (2) فورم انتخاب مضامین در طول سمستر.

- ضمیمه ی (۳) پالیسی کورس، عناوین اصلی و فرعی با فعالیت های یک سمستر.

- ضمیمه ی (4) جدول حاضری ماهوار.

- ضمیمه ی (5) فورم شمولیت به لیلیه.

- ضمیمه ی (6) شقه ی امتحان.

- ضمیمه ی (۷) جدول نتایج.
- ضمیمه ی (۸) فورم های فعالیت تحصیلی محصل.
- ضمیمه ی (۹) فورم ترانسکرپت.
- ضمیمه ی (۱۰) فورم پلان تعلیمی سیستم کریدت.

ماده ی بیست و نهم:

این لایحه دارای یک مقدمه، بیست و نه ماده و ده ضمیمه بوده و بعد از تاییدی شورای رهبری وزارت تحصیلات عالی نافذ می گردد.

د نظم او ډسپلین طرز العمل

لومړی څپرکی: غټې سرغړونې

لومړۍ ماده: رشوت اخیستل، فساد، جنسي ځورونې، د موقف څخه ناسمه استفاده او د پټه ورته کړنې، هغه عوامل دي چې په اساس یې شخص قضایي او عدلي مراجعو ته د ورپیژندنې ترڅنگ، ممکن د اړوند اکاډمیک مرکز څخه په مؤقتي او یا هم د دايمي اخراج د جزا سره مخ شي.

دوهمه ماده: د تخلفاتو په صورت کې مجرم ته د مؤقتي او یا هم دايمي اخراج پریکړه به د اړوند اکاډمیک مرکز د علمي شورا لخوا تصویب کیږي.

دوهم څپرکی: د ټولني ضد کړنې

دریمه ماده: د ټولني ضد کړنې لاندني موارد په برکې نیسي:

- I. شخصي تیری، جنسي ځورونې، مخامخ سپکاوی، شخصیت ته صدمه رسول، د علمي مراسمو گډوډول، د ټولنیزو او کلتوري مراسمو گډوډول.
- II. د پوهنتونونو د قوانینو، مقرراتو، لایحو او طرز العملونو څخه سرغړونه لکه: د لیلیې د لایحې، ازموینو د لایحې، او یا هم د کوم قانوني جواز څخه پرته د اکاډمیکو مرکزونو د امکاناتو او تجهیزاتو څخه استفاده کول.
- III. د تدریس، څیړنې، مدیریت او ادارې نظم گډوډول.
- IV. په اکاډمیکو مرکزونو کې د نورو وگړو تهدیدول، بې ځایه زور زیاتې، یا هم هر هغه کار ترسره کول، چې د هغوی د فزیکي او رواني روغتیا، همدارنگه شخصي امنیت په خطر کې اچولو لامل وگرځي.
- V. قومي، ژبنيو او ډله ایزو اختلافاتو ته لمن وهل.

- VI. د پوهنتون او لیلیې په داخل کې د نشه یی توکو، الکولي مشروباتو او دېته ورته مضره مادو خرڅول، څکول، او یا هم لیږدول غیرقانوني کړنې دي.
- VII. په اکاډمیکو مرکزونو او اداراتو کې د وسلې او یادېته ورته خطرناکو وسیلو چې د بل شخص د ټپي کیدلو، وژنې لامل گرځي گرځول، خرڅول، او وړل راوړل غیرقانوني کړنې دي.
- VIII. د پوهنتون په داخل کې د ټولو هغه کړنو ترسره کول، چې د پوهنتون د اصولو سره خلاف وي، د بې نظمي لامل و گرځي او یا هم عامه نظم ته صدمه رسوي غیر قانوني حیثیت لري.
- IX. د امنیتي مسئولینو د اوامرو څخه قصدي سرغړونه، د وسائلو په چلولو کې بې پروایي، د پوهنتون په انگرې کې مشکوکې کړنې او بې ځایه گرځیدل.
- څلورمه ماده:** د دریمې مادې د جزئیاتو څخه سرغړونکی، د هغه د سرغړونې ډول او شدت ته پام سره په لاندې ډول تأدیب کېږي: سپارښتنه(توصیه)، اخطار، د موقف ښکته راوستل، تبدیلی، د تحصیل او دندې څخه ایستل البته پورتنی ټول موارد د اړوند اکاډمیک مرکز د علمي شورا په تصویب سره تحقیق مومي.
- د نظم او ډسپلین د لایحې درېیم څپرکی: اکاډمیکې سرغړنې
- پنځمه ماده:** پنځمه ماده لاندینې موارد په برکې نیسي:
1. د نورو مؤلفینو د علمي او فکري آثارو څخه ناوړه گټه اخیستنه، د مثال په ډول:
    - د بل مؤلف د ټول اثر او یا هم د یوې برخې نقلول او په خپل نامه پورې تړل.
    - د بل چا کورنۍ دنده، لیکل شوې مقاله، پروژ، رساله، تیزس او داسې نور په غیرقانوني ډول استفاده کول.
  2. د نورو خلکو د نظریې، مفکورې او تجربې کارول پرته له دې، چې د هغوی څخه اجازه وغوښتل شي او سرچینه ئې ذکر شي.
  3. د ورسپارل شویو څیړنو او علمي تحقیقاتو پرمهال د غلطې احصائې او غیر دقیقو معلوماتو وړاندې کول.
  4. د ازموینو په پایلو کې هر ډول لاسوهنه او جعل کاري، د مضامینو د نمره کم او زیات کول، په رسمي اسنادو کې مداخله او نور هغه کړنې، چې د ناوړه موخو او امتیاز د ترلاسه کولو په خاطر ترسره کېږي.
  5. د جعلی اسنادو جوړول، د نورو تیر ایستنه، د اسنادو او اجازې د درلودلو څخه پرته د بل چا د اسنادو څخه استفاده او یا هم د پوهنتون د امکاناتو څخه ناسمه گټه پورته کول.

6. د نقل د کولو لپاره هر ډول هڅې او اقدامات لکه: د ازموینې څخه وړاندې او یا هم د ازموینې په جریان کې د نورو سره د پوښتنپاڼو بدلول، او یا هم د تخنیکي او ارتباطي وسائلو پټه لیږدونه د ناوړه موخو په خاطر (ترڅو د بل چا په ځای ازموینه ورکړي).

7. د ازموینې په صحنه کې د بل چا په ځای حاضریدل، یا بل چاته اجازه ورکول چې د کوم چا په ځای ازموینه ورکړي.

8. د یو معلوم کس او یا هم ادارې معلوماتو ته د هر ډول الکترونیکي او کمپیوټري وسیلې له لارې په غیر قانوني ډول لاسرسی پیدا کول.

9. د پوهنتون، پوهنځي او یا هم څانگې د معلوماتي ټکنالوژي د آسانتیاؤ او وسائلو څخه د غیر اسلامي او غیر کلتوري سایټونو ته د لاسرسی لپاره استفاده کول.

شپږمه ماده: دا چې هر ډول علمي سرغړونې په اکاډمیکو او مسلکي ارزښتونو باندې خپل منفي سیوري غوړوي او د ټولني د درناوي او باور وړ علمي ضوابطو په هکله د ټولني د باور کچې ته صدمه رسوي؛ نو په همدې خاطر د دې ډول مواردو سره جدي مبارزه د اړوند اکاډمیک ارگان د عمده او اساسي مسئولیتونو څخه گڼل کېږي.

د مرتکب شخص سره باید د قانون په چوکاټ کې لاندنۍ کړنې ترسره شي:

1. د پروژې بیا ځلي پیل، سپارښتنه، اخطار، تبدیلی، ځنډ، محرومیت او حتی اخراج.

د اړونده پوهنځي او یا هم پوهنتون په علمي شورا کې باید د دې مواردو په هکله پریکړه مطرح او تصویب شي.

اوومه ماده: د پریکړې کوونکې ادارې د پریکړې په هکله باید رسماً تورن شخص ته خبر ورکړل شي. د یادې پریکړې په هکله د تجدید نظر لپاره، د هغې د صدور څخه د لسمې ورځې تر پای پورې د اړوند مرکز د مشر دفتر او یا هم د لوړو زده کړو د وزیر دفتر ته خبر ورکول کېږي.

اتمه ماده: هغه سرغړونې، غلطې او جرمونه، چې په دې مقرره کې ورڅخه یادونه نده شوې؛ نو بنایي چې د لوړو زده کړو د وزیر لخوا د وزارت د رهبري په شورا کې مطرح او په هکله ئې لازمي پریکړې وشي.

نهمه ماده: د دې لایحې په دوهمه، څلورمه، شپږمه او اتمه گڼه مادو کې درج کړل شوې پریکړې، د لوړو زده کړې د وزیر د منظوری څخه وروسته د تطبیق او پلي کیدلو وړ دي.

لسمه ماده: دا لایحه، چې د درې فصلونو او لسو مادو درلودونکې ده، د لوړو زده کړو د وزیر له منظوری څخه وروسته د تطبیق وړ ده.